

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyiltéri közlemények
jutányosan közöltetnek.

WÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal

Gromon-utca 2. sz. a.

Wittigschlager C. ezégnél

→+←

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager C. könyvkereskedésében is felvételnek
Gromon-utca 2. szám.

Polgári leányiskola.

(a.) Nem foglaltunk ezen a helyen állást ama mozgalom ellen, melynek célja az volt, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a polgári leányiskola felállítását kimondó határozatát megváltoztatva városunknak felsőbb leányiskolát eszközöljön ki. Nem foglaltunk állást, biztunk a miniszter döntésében, biztunk, mert tudtuk, hogy ez az ügy kellőképpen oda fent meg van fontolva, hiszen tanulmányozására volt elég idő 1898 elejétől, mikor az eszmét a „Gromon Egyesület“ felvetette s folyton szönyegen tartotta. Annál nagyobb most örömmünk a végső döntés után, nemcsak azért, mert ez a mi nézetünkkel találkozik; de mert a mozgalomnak is meglett az a tagadhatatlan és nem is kicsinyelhető haszna, hogy a polg. iskola fölé kézimunka tanfolyamot is kapunk.

Mire támaszkodott e mozgalom? Fő erőse az volt, — s akadtak tanügyi emberek is, akik ezt concedálták — hogy a polgári leányiskolával mit sem nyerünk, itt van a felső leányiskola, amely ugyan annyi tanfolyamával hasonló kvalifikációt, s a tudományoknak ugyanazon körét nyújtja, mint a polgári leányiskola. Ez az erősség azonban megdül, mihelyt kezünkbe vesszük a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kiadott hivatalos tanterveket s összehasonlítjuk egymással; kiténik azonnal a kettő között az óriás különbség, amit legfényesebben igazol különben a miniszternek azon eljárása is, hogy bár a felső népiskolák fenntartása az államra sokkal kisebb anyagi terheket ró, mégis fokozatosan alakítja át azokat polgári iskolákba, úgy, hogy ma már a számuk az egész országban igen csekély; de különösen igazol az a mult tanév végén napvilágot látott miniszteri rendelet, mely a tanítónő képző intézetekbe a felvételt szabályozván, utasítja az intézetek vezetőseit hogy a polgári iskolát végzettek a jövőben a felvételi vizsgálat alul felmentendők, míg a felső leányiskolából kikerültek annak feltétlenül alá vevendők. Az iskola színvonalát illetőleg e rendelet nem hagy fenn kétséget, hogy sok más tekintetben mit jelent, kérdezzük meg csak azokat a szülőket, akik kiállották a felvételi vizsga előtti nagy drukkot gyermekeikkel együtt s költöttek egy csomó pénzt az ide-oda utazásra nagyon sokszor hiába.

De menjünk tovább. Nagyon jól ismeri mindenki ezt a közmondást: Aki sokat markol, keveset fog! Sehol nem érvényesül ez jobban mint az iskolában. Nem is kell pedagógusnak lenni, csak beszéljünk egy olyan szülővel, akinek gyermeke az elemi iskola V. és VI-ik osztályába jár s meggyőződünk annak igazságáról. Az a 10-12 éves gyermek a 4 első tanévben megszokott stadiumain fölül (magyar nyelv, nálunk német nyelv, számolás, földrajz) 2 év alatt kénytelen még megtanulni (de félve irtam le) a természetrajzot, (állat, növény-, és ásványtan), természetant, vegytant, mértant, történelmet (magyar-, és világtörténelem) alkotmánytant, ezek mellett időt kell még szakítani a rajzolásra, kézimunkára és egy csomó otthoni írásbeli feladat elkészítésére is. Hiheti-e valaki, hogy ez lehetséges, mikor annak a gyermeknek még értelmi fejlettsége is oly alacsony, hogy a fent elsorolt tárgyaknak nagy részét megértetni is lehetetlen vele, de más részt játszani is kell neki? Mi tehát az eredmény?

Megmondják a tanítók maguk is, hiszen nem ők az okai: aki sokat markol, keveset fog. Különbözik az elemi iskolának ez a két osztálya nem is azok számára lesz felállítva, akik tovább óhajtanak tanulni, hanem azoknak, akik az elemi iskola végzésével be is fejezik iskolai tanulmányaikat. Ezeknél megindokolható ez a nagy erőlködés némi-képpen azzal, hogy az életbe kilépve az összes tudományok alapjait (csirák azok csak) magukkal vigyék és ott arra a szükséghez képest (ha tudnak) építsenek.

Ilyen előképzettségű növendékeket kap a felső leányiskola s tart szárnyai alatt ismét 2 esztendeig. Mit tehet velük? Az ingatag alap nem igen bírja el a tovább építést; legjobb tehát ismét előlről kezdeni, csak hogy mire annyira jutnak, hogy a tulajdonképeni munkára, az ismeretek elsajátítására kerülne a sor, elmúlt az idő, a munka többé kevésbé befejezetlen, de semmi esetre sem szilárd.

Mit tesz ezzel szemben a polgári leányiskola? Az elemi iskola IV-ik osztályából vevén növendékeit, a fent elősorolt tudományok nagy tömegét úgy osztja be 4 évre, a hogy az a 10-14 éves gyermek értelmi fejlettségének, felfogó képességének legjobban megfelel s az eredmény ennél fogva kell hogy több, kell hogy jobb legyen mint a felső leányiskolában, a szülők pedig hálával fordulnak a felé, aki gyermekeiket a mai testet és lelketől rendszertől megszabadította.

Világosítsuk meg most azt, miért tartjuk mi városunkra nézve jobbnak a polgári leányiskolát mint a felsőbb leányiskolát!

A mi sajátlagos nemzetiségi viszonyaink között minden intézménynek kitűzött céljain kívül még magyar nemzeti érdekeket is kell szolgálnia, különösen megkívánjuk azt az iskolától, főképpen ha az állami.

Nekünk olyan iskolára van szükségünk, mely városunk társadalmának — a tisztviselő, iparos, kereskedő és kisebb gazda, szóval az ugynevezett közép osztály — leányait nevelje életrevaló, munkás, szorgalmas és magyarul érző anyákká, akik majdan szerény körükben is megtalálják azt a boldog megelégedést, amely ma a legtöbb helyen hiányzik.

Ilyen nevelésre a felsőbb leányiskola nem való. Iránya nem gyakorlati, tanítási anyagát nem az élethez szabja, hanem a tudomány tisztán a tudományért nyújtja. E mellett bizonyos magasabb követelésekkel lép fel tanítványaival szemben úgy a tandíjat, mint az öltözködést, viselkedést illetőleg is, s ezzel magasabb igényeket is nevel bele azokba. Tehát ezt az iskolát a felső tizezrek iskolájánál tartjuk s ott céljának meg is felelhet; de reánk nézve nem ijesztő-e már eléggé a fényűzésnek a fölszigazott kívánalmaknak az foka, mely társadalmunkat alapjában úgy is megtámadta s családok boldogságát itt is — ott is feldulta és dulja.

A polgári iskola ellenben reális irányú iskola, mely számol a való élettel, arra készíti elő növendékeit, képesítvén őket a minden téren reájuk váró küzdelem sikerteljes kiállítására, különös segítségére lesz ebben a föléje állított 2 éves kézimunka tanfolyam, mely az által, hogy elvonja leányainkat a nem mindig biztos erkölcsű, magyarnak pedig sohasem mondható varró iskoláktól, nemzeti szempontból is a felsőbb leányiskola fölé helyezi ez iskolát.

De van még egy szempont, mely enné is sokkal fontosabb, melyet a felsőbb leányiskola érdekében megindult mozgalom figyelme mére nem méltatott.

Minél általánosabbá, minél hozzáférhetőbbé teszünk valamely magyar intézményt, annál nagyobb arányokban mutatkozik annak áldást hozó hatása úgy társadalmi, mint nemzeti szempontból. Nem tagadhatva ezt, könnyű belátnunk, hogy a fent elmondottaknál fogva (elég maga a nagy tandíj) nem kicsilett volna azok száma, akik a felsőbb leányiskolából kiszorultak volna, a szerényebb és olcsóbb polgári leányiskolát pedig felfogják keresni, s ezek éppen azon körből valók, a melynek megnyerésére pedig a magyarság szempontjából a legnagyobb súlyt kell helyeznünk.

A város nagy többségének érdeke nyert tehát kielégítést a polgári leányiskolával, mely egy új végvára, terjesztője lesz a hazafias szelemnek, erre pedig — valjuk meg őszintén — még mindig nagy a szükségünk!

Fontos társadalmi és nemzeti feladatok megoldása vár városunk ez új intézményére, éppen ezen oknál fogva minden percznyi kesedelem veszteség reánk nézve. Az idő szeptemberig nem hosszú, addig az építésen kívül még sok a tenni való. Figyelmeztetjük és kérjük az irányadó tényezőket, hogy ragadjanak meg minden alkalmat arra, hogy a dolgot sürgessék s ez által az iskolának a jövő tanév elején való megnyithatását lehetővé tegyék. Elég fontos, sőt mondhatnók elsőrendű fontos kérdés a megfelelő teleknek a kiválasztása is, de hisszük, hogy ezek a részlet kérdések a magas miniszterium közbenjöttével mindnyájunk megelégedésére oldatnak meg.

A tisztviselők fizetés rendezéséről.

Üzleti élet pangásáról, mezőgazdasági, ipari krízisről beszélünk folyton; a nemzet jövedelme apad, adóterhe nő, a katonai költségek szaporodásának ijesztő árnyéka vetődik a jövőre: vajjon nem esik-e gondolkodóba minden adófizető a felett, méltányos-e az állami tisztviselők jobb javadalmazását követelni, vajjon megbirjuk-e azt!

Azt hisszük, nyugodt lélekkel győzhetünk meg bárkit aggodalma alaptalanságáról.

Mindenek előtt nyilvánvaló hogy a magyar állam háztartásának mérlege 1880. óta aktív, vagyis az állam bevételei kiadásait meghaladják. — Meghaladják pedig sok-sok millió koronával minden évben, úgy annyira hogy az ilyként évről-évre elért államháztartási feleslegekből százmilliók halmazódtak össze, a mik részint mint állampénztári készlet kezeltetnek, részint a készpénzfizetések felvételéhez szükséges arany-érezkészlet beszerzésére, részint beruházásokra használtattak fel.

Ahhoz hogy a bevételnek többnek kell lennie a kiadásnál, az államháztartás rezonja szempontjából szó nem fér; de nem célunk a felett se elmékedni vajjon a különbség oly mérvre, a mely háztartásunkban évek során át mutatkozott, a nemzet gazdasága tekintetében egészséges jelenség-e: elégnék tartottuk megjelölni e körülményt mint olyant a mely eleve kizárja hogy a fizetésjavítás, még azt a keretet meghaladó terjedelemben is, mint a milyent a képviselőházban előterjesztett javaslat kontemplál, az adózó polgárok újabb megterhelését jelentené.

Adóreformot hallunk már egy évtizede emlegetni a kormány részéről, s tényleg erre az adórendszer ép oly érett mint a mely epedve várja az adózó közönség; legyen azonban ez az adóreform bármily zseniális alkotás: annyi a világtörténelemnek a legregibb csempírás emlékei óta összegyűjthető adó-form tanulsága szerint bizonyos, hogy ez az adóreform sem fog adóleszállítással járn.

Már pedig mivel törvény az hogy csak elhaló szervezet nem fejlődik, gazdaságunk pedig e stádiumban még sincs s a baj csak az hogy a fejlődés felette lassu, általában azonban a fejlődés megvan: kétségtelen hogy az állam bevételei, minden újabb terhelése nélkül az adózóknak is, emelkedni fog s mivel az adóteher kisebb semmi esetre sem lesz; az a — kérdés vajjon az állam emelkedő bevételei hova fordításain rangsorban annyira előálló szükséglete a tisztviselők fizetésének megjavítása, hogy e szükséglet kielégítése sürgős, azonnal teljesítendő.

Az államnak ép úgy mint polgárai vérért kívánni joga van, joga van erejüket is megkövetelni, — a mely alapelv másként úgy hangzik hogy az állami szolgálat kötelesség. Mivel azonban a modern állam feladatai sokoldalúsága s az állami és társadalmi élet szövevényessége állandó s teljes munkaerőjét igénybevevő szolgálatot követel az egyestől: ez a két körülmény megadja az állam s alkalmazottjai közti viszony szabályozásának anyagi alapját, hogy t. i. az állam alkalmazottjait — amennyiben teljes munkaerőjüket igénybe veszi — el is köteles látni, — amely elv ma természetességén kívül annyira általános és kidomborodott, hogy azt a körülményt hogy az állam alkalmazottjait ellátni nem képes — egyenlő értelműnek veszik az államnak feladatai teljesítésére képtelenségével, életre képtelenségével.

Utóbbi időben minden illetékes faktor arra a belátásra jutott hogy a magyar állam tisztviselői még csak annyira sincsenek ellátva az állam részéről hogy hivatali feladataiknak kenyér gondoktól mentes odaadással tehetnének eleget; — s mivel e felette aggasztó helyzet megszüntetésére szükséges anyagi eszközökkel az állam bőven rendelkezik: ez volt az oka hogy a tisztviselői kar megmozdulása a kormányt gyors elhatározásra indította.

Az elhatározás ugyan gyors volt, de nem ám a kivitel!

Közel két esztendeje annak, hogy az ország összes tisztviselői kara talpra állt; s ámbár a pénzügyminiszter szerint a mozgalom a kormányt régóta készülődésben találta; s ámbár nem is laikus ember alig lehet, s nem is hiszi, hogy e kérdés törvényhozásra előkészítése egyáltalában bármi komoly nehézségekkel járt volna: ma is bizonyára csak a politikai helyzet s egyéb a kérdésen kívül eső körülmények kényszere hozta a törvényjavaslatot szőnyegre.

Méltán feltehető hogy egy alárendelt jelentőségű s alapjában egyszerű kérdés megoldásának ily hasznos megfontolás után való kitervezése, oly kérdésnek a melyben a kitervezésnek semmi esetre sem kellett uttörőnek lennie, legalább általánosságban megnyugtató hatású.

A magyar állam rosszul fizeti tisztviselőit, azok panaszkodnak, a kormány javaslatot készít a mely szerint millió — s millió koronával segíteni akar a bajon: s az eredmény . . . egy nagy elégtelenség, a mely a hol csak lehet s a hol csak mer nyitlan kitör, s a mely elégtelenséget aligha képes enyhíteni az elenyésző kisebbség megelégedettsége.

Hogy hogy?

A magyar állam közel évi 20,000,000 koronával lendít fel hivatalnokain s azok zugolódhatnak, lázonganak! Hát nem telhetetlenség ez?

Csak ha meghallgatjuk a magukat a javaslat által sértetteknek érzettek megokolt nyilatkozatát mondhatunk itéletet — mert hisz a javaslat körmonfont szövegéből és csúrt-csavart szerkezetéből eddig a közvetlenül érdekeltelen kívül még elokosodni másnak nem lehetett — s ez az itélet egy határozott „nem!”

Nagy s jelentékeny hivatali szolgálati ágak tisztviselői oly sérlemeket panaszolnak ország-világ előtt, a javaslat oly igazságtalan intézkedéseire mutatnak, hogy bárkinek komoly aggodalmi támadhatnak a tekintetben, helyes volt-e, czélszerű-e a javaslat előkészítésének felette hosszú ideje alatt az érdekeltéktől oly mereven elzárkózni s ezek bizalmát egyszerre ily elkésereidessé változtatni.

A magyar hivatalnokok körében az utóbbi időben szálló igen volt, hogy az „állam rabszolgatartó”, az „állam uzsorás”, érte ezt arra hogy hivatalnokainak megélhetési alapot nem nyújtva követeli tőlük egész életük munkaerőjét; most lett volna mód s alkalom ezt a lappangó elégtelenséget megszüntetni: s az eredmény az hogy csak erővel elnyomták egyrészt, másrészt nyílt kitérésre juttatták.

Bizony, ez nem szerencsés kéz műve!

Az adózó polgároknak, a közönségnek kötelessége ezt a kérdést a legéberebb figyelemmel kíséreni. —

Ez a kérdés ugyanis nem csak a tisztviselők magánügye, hanem közügy is; — helyes megoldása nem csak a közvetlenül érintettek érdeke hanem közérdek is. —

Közérdek az hogy az adminisztráció s a törvénykezés oly egyének kezére legyen bízva a kik kötelességüket nem csak kényszerből hanem buzgósággal s odaadással is lássák el, ezt pedig csak oly hivatalnok-seregrel lehet tapasztalás és józan ész szerint várni s követelni méltán, a melytől önhibáján kívül a tisztességes megélhetés eszközei elvonva nincsenek, s a melynek hivatali kötelességei teljesítése iránti buzgóságát igazságtalanság s méltatlanság nem csökkenti, nem őrli ki. —

Már pedig a magyar hivatalnokot, a kinek ma hite az hogy a mikor az állam jövedelmének egy része luxusra megy ugyanakkor sok-sok milliónyi összeget a közelmúltban az ő szájától elvonva takarított meg a kormány a jövő generáció számára, ez a javaslat ilyes lejtő szélére tolja, — s ezt a közérdek szempontjából csak elgondolni és kínos!

De a közérdek szempontjából bírálandó el ez a kérdés még abban a vonatkozásában is, a mi a nemzet jövedelmének megoszlását illeti. —

Ha az állam háztartásán, az állam intézményein végigtekintünk, meg kell győződünk hogy ez az államnak minden legkisebb zugába elható óriási szervezet, az állami tisztviselők hada — az a csatorna melyen az állam által felszívott anyagi erők a legegénylenekebben szétoszlanak, hogy ipart, kereskedelmet, földmívelést megtermékenyítsenek, — tudományt, művészetet s kulturát terjeszzenek, népszerűsítsenek. —

Nézzük meg, mit jelent az egy-egy város polgársága gazdaságára a mikor a hónap elsején az adóhivatal pénztára megnyílik, — avagy képzeljük el, mit jelentene ha ez csak pár hónapig nem történék meg, s tisztában leszünk a tisztviselőségnek mint foglalkozási ágának közgazdasági jelentőségével, tisztába leszünk azzal hogy ha a közönség előtt az a választás áll hogy adófilléreit improduktív befektetésre, luxusra, fordítassanak-e az állam által, a katonaság révén jórészt idegen országba folyannak-e vagy a tisztviselő önfeláldozó, altruista működése mintegy ellenszolgáltatása utján terjednek-e vissza oda ahonnan eredtek, a hol termeltettek: a közönség választása nem lehet kétséges. —

Az adózó közönség az a része, a melyik nem közhivatalnok tudja jól, hogy akár kap a hivatalnok több fizetést, akár nem — az adóteher kisebb nem lesz, — s tudja azt hogy ha a hivatalnok nem kap annyi fizetést a miből meg lehet élnie, annak az adózó vallja kárát úgy a hivatalnok hivatala ellátásánál mint annál fogva hogy a hivatalnoktól elvont összeg nem az összeség hanem egyesek javára válik. —

A közönség ha átgondolja s átérti a fizetésjavítás kérdését, őszintén együtt érez a hivatalnokokkal, — együtt érzi az igazságtalanságot s méltatlanságot is, — követheti hogy a törvényhozás ezt a kérdést közmelegedésre oldja meg. —

Alkohol és népolvasmány.

Anglia ösmeretes puritán erkölceséről. Népe érdekeit mindenkor megvédte, féltékenyen őrizi és már ebből a szempontból is nem kell csodálkoznunk világhatalmi állásán, bámulatos nagyságán és roppant gazdagságán. Hatalmassá tesz egy nemzetet, ha fiait óvja meg annyi ártalmas, káros dolgotól a mik nem az emelkedés felé viszik, hanem lesüllyesztik, aláhúzzák a fertőbe, hol elvész a tiszta gondolkodás, hol eltompul a jobb érzelmek, hol megszűnik a nemes, szépre, jóra való törekvés és hol a nemzet önönmagát emészti el csuf halállal, undok elmulással, rút véggel.

Angolország már régóta örökdió népe erkölcsi fölött s elsősorban a legártalmasabb, a legveszedelmesebb ellenségnek: az alkoholizmusnak üzent hadat, a lehető legszűkebb korlátok közé szabván az angol nép italélvezési hajlamait. Így például régóta van érvényben, az angol birodalomban, hogy vasár- és ünnepnapokon a kocsmák és egyéb italimézők zárva kell, hogy legyenek és ezzel mintegy kényszerítve van a nép más foglalkozás után látni szabad idejében, de főleg oda céloz ez a kiválóan értékes törvény, hogy a nép családja körében töltse el a munkaszünet óráit. Azonban ezzel még nem érte be az angol kormány, intézkedéseiben tovább ment és igen szigorú törvényeket hozott meg az államban, nevezetesen ha valaki kelletlenül többet iszik, úgy hogy lerészegedik, a rendőrség letartóztatja, sőt köteles is letartóztatni. Ha olyan férfi, vagy asszony részegedik le, ki hét évnél fiatalabb gyermekekről kötelessé gondoskodni, az egyszerű részegségért egy hónapi börtönrre ítélhető. A kit részegségért háromszor elítéltek, az a krónikus részegek listájára kerül és fényképét a rendőrség átadja a kerület valamennyi kocsmárosának. Ha azután akárhonnan akar szeszest italt beszerezni, pénzbírságra, később pedig börtönrre ítélik. A kerület kocsmárosait szintén szigorúan megbüntetik, ha ilyen részeges embernek pálinkát adnak. Az ellen az asszony, vagy férfi ellen, ki a részegek listáján szerepel, házastársa válópórt indíthat. Ha kezdetben némely szenvedélyes alkoholkedvelő fittyet is fog hányani az új törvénynek, nyilvánvaló, hogy utóbb szépen leszokik a tulmenyiségű ital élvezésről és beéri azzal a mivel minden más józan természetű ember beérheti.

Az ilyen paragrafusok hatnak. Az efféle törvényeknek meg van a kellő hasznuk és lehetővé teszik, hogy józanul gondolkodó, igaz érzésű, derék munkás nemzeté fejlődjön a nép.

Mennyire hátra vagyunk mi e tekintetben! Sehohsem mutatkoznak minálunk ily irányu hajlamok. Minő nagy a részvétlenség, a közöny e fajta nagy horderejű törvényjavaslatokkal szemben!

Haladunk a magunk kiszabott útján. A nép szabad idejében dorbézolhat, tombolhat, a sárka földig leihatja magát, a szenvedély féktelenül tobzódhatik, az érzelmek magas hullámai szabadon csapoghatnak, egymást megbicskázhatják az emberek, az ital butító, bátorító, őrlítő hatása alatt. A beszámíthatlan állapotban elkövetett gyilkosságnál enyhítő körülmény a nem normális állapot, a helyett, hogy még érzékenyebben sujtanak.

Mennyire hátramaradott, és tudatlan még a mi népünk. Hányan, de hányan még csak olvasni sem tudnak. Azonban a kocsmában ők viszik a vezérszerepet, ökleikkel hatalmasakat ütnek az asztalra és cifra káromkodást eresztgetnek ki pipafüsttel vegyesen szájukon. Aztán az a magyar virtus, hogy melyik bírja jobban az italt. Aztán áll a versenyivás, az áldatlan hóbortos és veszedelmes szeszivás.

Sok helyütt enyhébb viszonyok fejlődtek ki az idők folyamán. A földmívelésügyi miniszter számos vidéken állított fel népkönyvtárakat és elátta ezeket

jó, magyaros, könnyen érthető nyelven írott olvasmányokkal és sok parasztagdánál, földműves embernél meg is van a fogantaja, szabad idejét, főleg a téli időszakot, hasznos, lelket művelő és nemesítő olvasással tölt. De mikor jön el annak az ideje, hogy szél-s e hazában ily bőlesen fognak gondolkodni az emberek? Akkor, midőn Anglia mintájára a legszigorúbb intézkedésekkel miutáni szorítani fogjuk a népet arra, hogy józan fejjel gondolkozzék és a civilizáció iránt legyen fogékony lelkülete.

A kormány hatáskörébe tartozik, hogy szabásu reformokkal odahatné, hogy a nép más irányban szórakozzék, más szempontokból mérlegelje, nézze szabad idejének eltöltését, kihasználását.

Szerte-szét az országban létesítsenek, t-rementsenek népkönyvtárakat, lassák el jó, szabatos irányu könyvekkel az egyes községek, helységek értelmiségi a tanítók, papok, jegyzők hazafias kötelességük felvilágosítani a népet, hogy mennyire kívánatos a jó olvasmányokkal való foglalkozás. Talán idővel észre térnek az emberek, megkedvelik lassan-lassan az olvasmányokat, azokból sok érdekeset merítenek szellemük meglevelentül, értelmük tisztul, lelkük nemesül s aztán önállóan gondolkodván, nem lehet elámitani őket tévtanokkal, kedélyökre, lelkületükre nem lehet hatni álbölcsességgel és fejteket nem hagyják elesvarni igaztók csalfa dogmái által.

Csak ily uton lehet folyton egyengetni azt az ösvényt, mely a népet a jó utra téríti; számtalan öntudatlan és a nemzetre kártékony hibáktól meggyógyítja s az így kialakult egészséges szellemű nemzet aztán bátran cselekedhet s jövőjét épiheti szilárd alapokra.

H I R E K.

— **Személyi hírek.** Városunk főispánja, bajsai Zákó Milán több napi távollét után tegnap este visszaérkezett székhelyére. — Mat t a n o v i c h Adolf polgármester több városi ügy érdekében ma reggel Budapestre utazott.

— **Márczius 15.** Márczius idusát városunk az idén is méltóan fogja meg ünnepelni A „Pancsovai Társaskör” változatos programmal rendez emlékünnepeket, melyre az előkészületek már nagyban folynak. A részletes programot legközebb hozzuk.

— **Eljegyzés.** J u b a Ferenc szappangyáros, Det t a n R i e g e r Irma kisasszonyal jegyet váltott.

— **A főgymnasium estélye.** Az áll. főgymnasium tanulóifjúságának saját önképzőköre javára február hó 21-én hangversenyyel egybekötött táncestélye minden tekintetben fényesen sikerült. Városunk előkelő közönsége nemzetiségi különbség nélkül — a mi nálunk pedig ritkaság — zsufolásig töltötte meg a „Trombitás” nagytermet, mely ez alkalommal a szinpadal együtt igen izlésesen volt díszítve. A hangversenyt a gymnasium ifjúsági énekkara nyitotta meg Schumann „Elj őseink hazája” karénekekével. A G a s k ó Gyula tanár vezetése alatt álló gyermekkar éneket lelkesen megtapsolták. P o p o v i c s Zorka és K o k o Vera kisasszonyok Lisztnek „Chanson Bohémieme”-ét adták elő zongorán négykézre. A két ifjú, szép kisasszony művészi játéka elragadta a közönséget, melynek zajos tetszés nyilatváltása csakis a „ráadás”-ra nemült el, hogy utána még fokozottabb mértékben megújulhasson. K o l o s s v á r y László VIII. oszt. tanuló „Othello Ovcván” című humoreszk igen ügyes előadásával folytonos derűtségben tartotta a hallgatóságot, mely lelkesen megtapsolta az ifjú előadót. Ezután Murgu Ibolyka kisasszony énekel magyar népdalokat czigányzene kísérete mellett. A kedves megjelenésű kisasszony, ki tiszta csengésű és igazán kellemes hangú énekekével már ismételtelen szerzett közönségünknek élvezetet, ez alkalommal is művészi tökélyvel énekel magyar népdalaival frenetikus tapsra ragadta a közönséget, mit a fiatal énekesnő ráadásal hálált meg. Az ezután zongora és harmonium kísérettel következett hegedű hangverseny, melynél G r a f f J. Pál és H o r n e r Antal urak is közreműködtek, az est egyik fénypontja volt és kitűnően sikerült. Az ifjúság részéről közreműködtek Lunz Károly, Popovics Milán, Christian Radó, Löwinger Vilmos, Knezsevics Döme, Schwalm Rikárd, Goldberger Ede és Fischer Sándor gymnasiumi tanulók. H e t t l i n g e r Elemér VIII. oszt. tanuló „Egy tót táncmester viszontagságai”-t adta elő. Ügyes játékaival és tótos kiejtésével általános derűtséget keltett. Zajos taps volt a honoráriuma. Befejezéstül az ifjúsági énekkar magyar népdalokat adott elő. A hatalmas gyermekkar ügyes éneke s vezető tanár szakavatottságát dicséri. Megemlítendő még, hogy a rendezősség a közreműködött hölgyeket gyönyörű virág csokrokkal lepte meg. A hangversenyt reggelig tartó táncz követte.

— **Bezárt Népkönyha.** A szegény iskolás gyermekek népkönyhájában tegnap, február 28-án osztották ki az utolsó ingyen ebédet. Ez alkalommal a női- és férfi választmány özv. Z s i f k o v i c s Mária és M a t t a n o v i c h Adolf elnökökkel majdnem teljes számban jelent meg. Ezenkívül számos előkelő vendéget és gyermek barátot láttunk ott. Az ebéd végével M a t t a n o v i c h Adolf polgármester intézett néhány meleg szót a gyermekekhez és megköszönte az ellenőrző hölgyeknek fáradozásukat, Aigner örnagynak pedig a helyiség ingyenes átengedését. Az ima elmondása után a Gramberg alezredes által adományozott 500 drb. narancs lett még az örvendőző gyermekek között kiosztva, mivel az egylet ez évi tevékenységét befejezte.

— **Köszönet nyilváníttás.** A főgymnasiumi tanulóifjúság által febr. hó 21-én rendezett táncestély fényes erkölcsi sikerrel végződött. E siker kivívásában az oroszlanrészt a szereplőket illeti, miért is a rendezősség

kedves kötelességének tartja, hogy a szereplő hölgyeknek és uraknak: Popovics Zorka, Koko Vera és Murgu Ibolyka kisasszonyoknak, továbbá az ifjúság lelkes barátjának és régi jótévőjének pancsovai Graff János Pál, nemkülönben Horner Antal uraknak buzgó és önzetlen fáradozásukért hálás köszönetét ez úton is kifejezze.

— **Felülfizetések és számadás.** A főgymnasiunai tanulóifjúság által „Deák” önképzőkörre javára február 21-én rendezett mulatsága alkalmával a bruttó bevétel 1078 koronát tett ki, miből 800 korona tiszta jövedelem jutott az önképzőkörnek.

E kiváló anyagi siker elérése azon lelkes tanügyi barátainknak köszönhető, a kik közül számosan az estély jövedelmét felülfizetéseikkel gyarapították, és pedig:

Dr. Scsitinszky Adolf és Tordal György urak 25—25 koronával, Zákó Milán ö. mlga, dr. Theodorovics Pantaleon, ifj. Bauer Ferencz, Wittlinger Béla és Javorik János urak 20—20 kor., dr. Gyertyánffy Jenő ur 16 kor., dr. Wellisz Gyula úr 15 kor., Graff J. P. Vozáry János, Christian Antal, Bachmann Antal, Weifert J. M., Mayer Ferencz jbró, Wittigschlager urak és Keresk. Bank 10—10 kor., dr. Lazarevics György úr 7 kor., Popovics Lukács, ifj. Christian Alajos és Nádor Gyula urak 6—6 kor., Id. Christian Alajos, Löwinger Lázár, Jankovics György és Milán, Lunz Alajos, Máj Antal, dr. Weil Adolf, dr. Pánczél Ottó, Klier Arthúr, Máj Márk, Vujkovics Szvetozár, Jovanovics Milán, Petérfi Lajos, Schwalm György, Boskovics Evitza, Bezeghy Miklós, dr. Wittigschlager Rezső, Vujaskovics Illés, Martin Imre, Kohn Samu, Lafleur Miklós, Sauer Sándor urak 5—5 kor., dr. Gonda Mór, Strasser és König, Milutinovics György, dr. Adler Arthúr, Dietrichstein József, Faragó János, Hettlinger József, Miók János, Mandrovics Milán, Radda Frigyes, Goldgruber Salamon, Pavlovics György, Cser Gyula, dr. Karattúr Artúr és Kovács Árpád urak 4—4 kor., dr. Radda Ignác, főt. Sztojsics Száva, Irasék Károly, Gyurits Gyula, Georgievics István, Lengyel Vilmos urak és özv. Koko Mina úrnő 3—3 kor., dr. Mráz Gusztáv, Hortobágyi Zsigmond, Alexics Milutin, Lestyánszky János, Halász István, Fischer Miksa, Bach Mór, Schwitzer Jenő, Janosevics György, Jeanplong József, Zilahy György, Sessler József, Faix B. Lipót, dr. Gross Dezső, Zimmerer József, dr. Jovanovics István, Horner Antal, urak 2—2 kor., Alfandary Paparo Ábr., Tantner Albin, Geiger Zsigmond, Goldberger Mór, Haas Armin, dr. Pentia Péter, Salamon Lajos, Csizsár József urak 1—1 kor. E nagylelkű pártfogóknak hathatós támogatásukért nyilvános köszönetét fejezi ki a rendezőség.

— **Áthelyezés.** Penyigey Manczúr Lajos kir. törvényszéki albirót Ő Felsége, saját kérelmére, az orsovai kir. járásbíróshoz helyezte át.

Penyigey M. Lajos kir. aljárásbíró áthelyezésére vonatkozó hírt sajnálatlalt közöljük, mert benne egy jeles bírót és egy kitünő barátot veszítettünk.

Mint bírót jeles képzettsége, vas szorgalma és igazság szeretete jellemezte, mely tulajdonságai folytán hivatásának magaslatára emelkedett.

Kívánjuk neki, hogy találjon örömet és megelégedést az új helyen, érezze magát ott is olyan jól, mint Pancsován.

— **Közgyűlés.** A „Pancsovai Társaság” ma délután 3 órakor tartja évi közgyűlését saját helyiségében.

— **Társas vacsora.** A „Társaság” mai közgyűlése alkalmából ugyancsak ma este társas vacsorát rendez a Weifert-féle sörház helyiségében. Tagok részvételre még mindig jelentkezhetnek a kör helyiségében vagy Wolf István vigalmi bizottsági elnök úrnál.

— **Adományok.** A „Pancsovai Népkönyha” javára adományozott: Kontilovics Emil úr 1 méter-máza burgonyát; F. A. úr 31 kgrm. káposztát, 13 kgrm. kölest és 10 liter tejet; Back Rudolf és Engler—Mayer urak 1—1 nagy zsák lisztet; Gramberg Adolf alezredes úr 500 drb. narancsot és Dietz testvérek 780 drb. czipót. Az adományokért az elnökség hálás köszönetet mond.

— **A gazdasági egyesület választmányának febr. hó 24-én tartott ülésén a következők lettek mint új tagok bejelentve és felvéve:** bajsai Zákó Milán, Alexics Milutin, Beljin Mita, Csalogovics Adolf, Csuresin Miklós, ifj. Christian Alajos, Dietz Károly, Engler Jakab, Dr. Gyertyánffy Jenő, Goldberger Mór, Gramberg Adolf, nyug. alezredes, Germann Ferencz, Jankovics Szilárd, Jovanovics Milán, Dr. Karattúr Arthúr, Manno György, May Antal, Pancsovai Népbank, Pancsovai kereskedelmi bank, Prohaszka Hugó, Roth Ferencz, Scherter Antal, Dr. Schendl Emil, Stefanovics Mita, Dr. Theodorovics Pantaleon, Urbán Károly, Dr. Weil Adolf, Dr. Wittigschlager Rezső és Winterfeld János.

— **A „Parkegylet” megkezdte működését és bár nem helyeselhetjük egészen az eddig fogantatott munkákat mégis bizalommal nézünk a jövő elé.** Reméljük, hogy a kezdet nehézségeinek leküzdése után megállapított és évekre terjedő terv szerint történik majd a népkert átalakítása az utcák és terek fásítása. A parkegylet céljának megvalósítására nem elegendő azonban csak a vezető férfiak lelkesedése és buzgókodása, hanem a nagy közönség érdeklődése és pártolása is elengedhetetlen követelmény. A közönség erkölcsi támogatása igen lényeges előny az egyesületnek, mert csak így a közönség ébersége biztosíthatja az egyesületvényt lelkiismeretlen emberek vandalizmusától. A fákban és egyéb ültetvényekben kárt tevőket minden irtalom nélkül kell jelenteni, hogy kapják meg megérdemelt büntetését. De az anyagi támogatást sem nélkülözheti a kezdet kezdetén álló egyesület. Kívánatos volna, hogy polgárságunk tömegesen lépjen évi csekély 4 kor. tagsági díjjal a pártolók sorába, hogy az egyesület anyagilag megerősödvé fokozottabb mértékben folytathassa megkezdett munkáját.

A parkegyletnek pedig figyelmébe ajánljuk, hogy a város utcáin meglévő fákban a házigazdák által elküvetett fejletlen csonkítását milyenta Király utcában most is láthatunk, akadályozza meg, illetve a fák észszerű ápolásáról maga gondoskodjék.

— **Tisztítsuk a hernyókat.** A tavasz közeledtével a hernyó tisztítás ideje is elérkezett. Hogy milyen fontos munka ez a gyümölcsös kertekben, azt mindenki tudja. És mégis akad elég könnyelmű mondhatók lelkiismeretlen kerttulajdonos, ki a hernyó tisztítást vagy felületesen vagy sehogy sem végzi. Minthogy azáltal azonban nemcsak az ő fajt és gyümölcstermését veszélyezteti, hanem gondos szomszédjainak is kiszámíthatatlan kárt okoz, azért a rendőrség eltökélt szándéka a hernyótisztítást ellenőrizni és a hanyag kerttulajdonosok ellen a törvény teljes szigorát alkalmazni. Jó lesz tehát a hernyó tisztítással sietni.

— **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. — Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbabbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

— **Szőlőnemesítési tanfolyam.** A „Pancsovai gazdasági egyesület” ez idén is rendez szőlőnemesítési tanfolyamot. A tanfolyam ingyenes s hétfőn, márczius hó 2-án kezdődik és hat napon át tart. Résztvenni óhajtok jelentkezzenek a tanfolyam megkezdésekor az egyesület kertjében a kertésznel.

— **Kertész tanoncoknak** felvesz a „Pancsovai Parkegylet” több 13—15 éves fiút, kik testileg épek és megfelelő képzettséggel (az elemi iskola elvégzése) bírnak. Szülők, kik fiaikat kérészekké ki akarják képezteni, jelentkezzenek az egyesület titkárnál, Jovanovics Sándor városi tanácsnok úrnál, kinél a részletes feltételek megtudhatók.

— **Elhalasztott sorozás.** A honvédelmi miniszter rendeletileg értesítette az összes törvényhatóságokat, hogy az ideai fősorozások, melyek márczius elején kezdődtek volna, további intézkedésig elhalasztatnak. Az elhalasztás oka az, hogy az országgyűlés az ideai katonai utoncztulálékot még nem szavazta meg.

— **Leütötték az utcán.** Popovics Gábor bognár segédet február 23-án, hétfőn este vérbe fagyva találták a felsővárosi Laudon utcában. A rendőrség mentőszekrényrel sietett a színhelyre, hol az időközben odaérkezett dr. Alexics Vlada részesítette az első segélyben. A súlyosan sérültet a közúthozba szállították, hol Szwoboda t. alkaptány kihallgatta. Popovics egy szabósegédet, Zsifkovics Jánost gyanúsította. A vizsgálat során azonban kiderült, hogy Marincsic Lázár ütötte le orozva hátulról. A tettes beismerésben van és azt állítja hogy félelmében ütötte le Popovicsot, mert ez ismételtén agyonütéssel fenyegette őt.

— **Selyemtenyésztők figyelmébe.** A földmívelésügyi minisztérium ez ideig a közönségi előjárásnak adta ki a petefeljegyzési íveket. Legujabban Bezeredy Pál, a földmívelési miniszter meghatalmazottja, arról értesíti a közönségi előjárásokat, hogy ezután a selyemtenyésztésre jelentkezőket a selyempete kikeltetésével megbízott egyén jegyezi fel. Egyben hirdetményt bocsát ki a földmívelésügyi minisztérium, hogy az 1903. évi tenyésztésre ingyen ad selyempetét, illetve selyemhernyót mindazoknak, kik selyemtenyésztéssel foglalkozni kívánnak. A hirdetmény részletesen ismerteti a selyemtenyésztők jogait és kötelességeit.

— **Új rend a gyógyszerárakban.** A belügyminiszter rendeletet intézett az ország összes törvényhatóságaihoz, melyben figyelmezteti őket, hogy a gyógyszerárakban ezentel nem szabad töményített főzeteket és tinkturákat előre, rendelés nélkül készíteni, mert az egészségügyi orvosi tanács konstata, hogy többször előfordult, miként az ilyen előre készített vegyületek a használat előtt megromlottak. Ezentel tehát csak orvosi rendelésre szabad orvos-ságot csinálni.

— **Előadás.** A továbbképző tanfolyamon márczius hó 7-én Dózsa Imre folytatja a csillagászatból megkezdett előadását.

— **A munkás igazolványok kiállítása** tárgyában a miniszter azt a helyes intézkedést hozta be a napokban, hogy olyan esetben is ki kell állítani a munkásoknyeket, ha a munkásnak illetőségi helye nem puhatolható is ki. Ez által eleje vétetett sok hivatalos herce-herceznének a munkás nép meg lett óva a hosszas keresetnélküliségtől.

— **Romlandó küldemények és az államvasut.** Több ízben panasz tárgyát képezte, hogy a címzették romlandó küldeményeket késedelmesen kaphatják ki az állomásokon. Hasonló panaszok megszüntetése céljából most az államvasutak igazgatósága elrendelte, hogy romlandó küldeményeket az állomások, ha azt a címzett úgy kívánja, a hivatalos órákon kívül is bármely napon (tehát vasárnap is) a vonat megérkezés után azonnal szolgáltatassák ki. Amennyiben pedig valamely állomáson az illető címzett részére ily küldemény naponként rendszeresen érkezik, a kiszolgáltatás 24 órai hit-telezés mellett is történhetik. Ez iránt az illetékes üztelvezetőséghez kell fordulni.

— **Európai gyökeres és sima nemes vesszők** a legolcsóbb árban teljesen fajtisztán, igen szép, gyökeres, jégverés és más hibától mentes, a legkiválóbb negyvennégy bor- és csemé-gé-fajok. Kéteves gyökeres vessző, százhuszezer. Egyéves gyökeres hatszázézer. Sima, ötszázézer. Gyökeres fásoltvány, nyolcszázézer. Sima zöldoltvány, négyszázézer. Szines fénynyomatu díszes árjegyzéket bárkinek is ingyen és bérmentve küld az „E-melléki első szőlőoltvány-telep”, Nagy-Kagya. u. p. Székelyhid, melynek lapunk mai számában megjelent hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Tanfolyam hibás beszédűek részére.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter elrendelte hogy a siketnémák váci orsz. kir. intézetében dadogók és egyéb beszédhibában szenvedők számára beszédgyógyító tanfolyam létesíttessék. A tanfolyam f. évi márczius 1-én kezdődik és egyhuzamban 4 hónapig tart. Felvétel végett mindkét nembeli hibás beszédűek személyesen, vagy levélben jelentkezhetnek az intézet igazgatóságánál. A felvett növendékek mindnyájan tandíjmentességet élveznek, a vidékiek azonban a tanfolyam tartama alatt maguk kötelesek gondoskodni ellátásukról.

— **A gondnoksági elnök ünneplése.** Varga Sándor megyei tisztifőügyész 20 év óta elnöke a beregszászi állami iskolai gonkságnak. Ezen idő alatt az állami népoktatás ügye iránt mindenkor a legodaadóbb jóakarrattal és meleg érdeklődéssel viseltetett, mely arra indította az állami iskolák tantestületét, hogy e nemesen érző gondnoksági elnökének arcképét az újonnan épült díszes állami iskola számára, saját költségén, Zahora János jeles festőművész-l megfestette. A kép ünnepléses leleplezése f. hó 1-én, születése és 20 éves gondnoksági elnöküsködése évfordulóján, igen díszes közönség jelenlétében, az állami polg. leányiskola tornatermében folyt le. A „Himnusz” éneklése után Serly Ferenc áll. iskolai igazgató, igen meleg és rokonszenves, magas szárnyalású beszéddel üdvözölte, melyet úgy az ünneplést, mint a jelenlevő családtagok könnyekig meghatva hallgatta, majd lehullott a l-pel a díszes és jól talált arcképről, a midőn a jelenlevő intelligens közönség szűnni nem akaró lelkes eljenzésben tört ki. Most kedves kis leányka állott elő, szavaltta el Tulcsik Ferenc állami tanítónak jelen alkalomrg irt gyönyörti ódáját s nyújtott át díszes virágokkrétát, Szentpétery Endre kir. tanfelügyelő, a tanfelügyelőség, Dudics Endre a gondnokság, Zágonyi Károly a polg. leányiskola, Gáthy Zsigmond polgármester Beregszász város, Belényesi András a beregmegeyi általános tanítóegyesület nevében intéztek az ünnepléshez határos beszédeket. Végül Dr. Haraga Viktor főispán, úgy a maga, mint a megye és dr. Wlassics miniszter képviselőjében intézett az ünnepléshez kiváló nagy tetszéssel fogadott beszédet és átnyújtá a közokt. miniszter leiratát, melyben Varga Sándor gondnoksági elnökhöz két évtizeden át hűséggel teljesített közhasznú munkásságáért elismerő leiratát óriás-lkesedéssel fogadta az ünneplő közönség. Az ünneplést könnyek között mondott hálás köszönetet s tőle megszokott ékes szózással tett ígretet, hogy mint eddig, úgy ezután is még fokozottabb mértékben s még nagyobb odaadással fogja szolgálni a népnevelés magasztos ügyét. D lben 150 terítékű bankettre gyűlt össze Beregszász város intelligens közönsége, hol egymást érték a szebbnél szebb felköszöntők. Üdvözlő táviratot küldtek: Bartha Ödön, Nedeczey János országgyűlési képviselők, Halmágyi kir. tanfelügyelő, Sütő Kálmán ref. esperes, a munkácsi, szolyvai és oroszvégi áll. iskolák tantestülete és még többen. Sok ily derék gondnoksági elnököt adjon az ég állami tantestületeinknek. Nagy Lajos áll. tanító.

— **A Celsius-hőmérő kötelező használata.** Nálunk tudvalevőleg a hőmérsék mérésére kétféle hőmérőt használnak, ugymint a 80 fokra beosztott Reamur és a 100 fokos Celsius-félet. Ebből azonban visszasság származott, miért is a bajon segitendő, a belügyminiszter kiadott körrendeletében kívánatosnak tartja, hogy a nagy közönség, mely ezidőszentint majdnem kizárólag Reamur-féle hőmérőt használ, a modern mérések elfogadott elve alapján készült Celsius hőmérők kizárólagos használatára térjen át. Ennek alapján a kereskedelmi miniszter a kereskedelmi és iparkamarákhoz intézett leiratot melyben felhívja a kamarákat, hogy a területükön levő összes gyárknál és iparvállalatoknál igyekezzenek a Celsius hőmérő elterjesztését elősegíteni.

— **Utimesteri iskolák.** Láng Lajos kereskedelmi miniszter életrevaló intézményt szándékozik megvalósítani az utimesteri iskolák föllállításá által. Azt akarja ugyanis a miniszter, hogy a kisebb műszaki tájékozottsággal is beérő ut- és hidépítések fölött való felügyeletet ezután ne az állami mérnökök teljesítsék, hanem egy megfelelően kiképezendő segéd-személyzet, melyet a miniszter külön erre a célra szervezendő utimesteri iskolákban akar a kellő szakismeretekre taníttatni. Ezeknek az iskoláknak előadásában a mostani utfelügyelők és utbiztosok nyernének oktatást, de azonkívül amennyiben ez által egy egészen új pálya nyílik meg a kisebbségnyű emberek részére, lehetnek az iskolának növendékei mások is. És mivel többnyire szegénysorsu emberek azok, akik a létesítendő iskolába fognak járni, a miniszter tervezete szerint minden egyes tanuló 270 korona államsegélyben részesülne a négyhónapos tanfolyam tartamára. A miniszter ma küldte szét ezt a tervezetét a megyei és városi törvényhatóságknak azzal az óhajttal, hogy szintén járuljanak hozzá anyagilag ezen intézmény létesítéséhez, amelynek gyakorlati haszna kétségtelen, de amelynek céljaira a kereskedelmi minisztérium budgetjében nincs teljesen elegendő összeg. A miniszter tíz várost nevez meg, amelyekben ezeket az iskolákat föllállítani szándékozik. Ezek a városok a következők: Balassa Gyarmat, Kassa, Kolozsvár, Lugos, Máramaros-Sziget, Nagyrávod, Pécs, Pozsony, Brassó és Szombatshely. Horváth Szabolcsban: Zágráb. Egy-egy ilyen intézetnek évi főtartási költségei a miniszteri előirányzat szerint 3400 koronát tesznek ki. Vagyis évente az összes intézetek, a Zágrábban létesítendő nem számítva, 34.000 korona beruházást igényelnek. Ha a törvényhatóságok, mint remélhető, rokonszenveznek a miniszter tervezetével, akkor már ebben az évben, december első-jén megnyílik a négyhónapos téli tanfolyam.

Tudnivalók a táplálkozásról.

(A „Tuberkulózis” 2-ik számából.)

Legjobb a vegyes ételből összeállított egyszerű jó, házi koszt. Bővebb zsirtartalmú étel, tésták hüvelyes főzelékek hasznosak. Nemesek hús és tej az, a mi tápláló, mint régen hitték. Igen jó a szalonna, nagyon hasznos a vaj, kitűnő a megsírozott piritós kenyér, a sült burgonya lúdsírrel, stb.

A kávéval sokkal hasznosabb a tej, mely tápláló is, a szomjat is oltja; de mindig csak forralt tejet és kortyonként igyunk.

A sör, bor, ha csak étkezés közben és igen mértékletesen élünk vele, nem árt, nem is sokat használ. A sör még ajánlatosabb a bornál. A pálinka, cognac, likőr, egyenesen mérgező; a ki önjavát Ielkén viseli, csak akkor nyúl hozzá, ha orvos gyógyszerként rendelte neki megfelelő formában. Legbecsesebb vagyónát, étvágát kockáztatja, a ki éhgyomorral szesz itallal él.

Kiki mindig a saját evőeszközeit, poharát használja, soha se egyik vagy másik családtagját.

A közös tálból való étkezés veszedelmes. Kiki a saját tányérjáról egyék, melyre a tálban lévő külön kanállal, villával szedje ki az ételt.

A gyermek ételét külön kanállal kell megkóstolni, melyet, mintán szájunkban volt, a kicsi ételével többé érintkezésbe ne hozzunk.

Naponta fogat kell mosni és jó minden étkezés után kiöblögetni a száját.

Jókarban lévő fogak nélkül ugyanis helyesen táplálkozni igen nehéz, majdnem lehetetlen. A ki fogait elhanyagolja, úgy tesz, mint a könnyelmű mesterember, a ki rozoga szerzővel hitvány munkát végezve, akarja megkeresni kenyerét.

A kinek csak módjában van, hozassa rendbe fogorvossal teljesen a fogazatát s azontúl fél-évenként vizsgálta meg, hogy a készülő szuvasodások idején orvosoltassanak.

Fogvájót használjunk, de ügyeljünk rá, hogy az egyszer használt fogvájók helyesen összegyűjtésnek és elpusztításnak. Legjobb, ha elégetjük őket.

A ki teheti, napjában ötször egyék, azaz villásreggelizzék, meg oszdonljon is.

Ha hosszasan étvágytalan valaki, forduljon orvosához.

Beteg anyának semmi szín alatt nem szabad gyermekét szoptatnia. **K.**

Karcolat.

Vége a tizesnek.

— Jelenet. —

(Abból az alkalomból, hogy huszonnyolcadikán letelt a tizes hitele. A lapok most figyelmeztetik az olvasókat, hogy ha van még tizes bankójuk, sürgősen váltsák be.)

Az utolsó tizes: Uram, van szerencsém!

Egy ur: Kihez legyen szerencsém?

A tizes: Én tizforintos vagyok.

Egy ur: Nem emlékezem, hogy valaha láttam volna.

A tizes: Gondolkozzék csak egy kissé.

Egy ur: Sajnálom, de absolute nem ismerem önt.

A tizes: Pedig egyszer találkoztunk.

Egy ur: Nagyon futólagos találkozás lehetett.

A tizes: Nem tagadom. Én előző formájában

jutottam önhöz és ön nagyon szégyenletesen bánt velem.

Egy ur: Elvertem?

A tizes: Ha még azt tette volna.

Egy ur: Kidobtam az ablakon?

A tizes: Azt is el tudtam volna felejtetni.

Egy ur: Hát mit tettem?

A tizes: Beküldött az adóhivatalba. Onnan jövök.

Egy ur: Pfüj! Inkább jönne a Csillagbörtönből.

A tizes: Nekem már mintegy. Ütött a végóram.

Egy ur: Magának még órája is van?

A tizes: Ki vonnak a forgalomból.

Egy ur: Mit érdekel ez engem?

A tizes: Most sorra járom azokat, akiknél valaha megfordultam. Figyelmeztetem őket, ha van még tizesük, váltsák be. (Sirva.) Elvesztettem a hitelemet... Amikor önnél voltam, olyan szeretettel simogattam... Ha van még egy tize, váltsa be. (Zokogva.) Elvesztettem a hitelemet.

Egy ur: Látja nyomorult! Tudtam, hogy ez lesz a vége... Különben ne sirjon, én már rég elvesztettem a hitelemet, mégis itt vagyok.

A tizes: Könnyű magának. Nem vonják ki a forgalomból. De engem!... Muzeumba tesznek!... Üveg alá zárnak. Az utolsó zsebmetsző is megvetéssel fog rám nézni. Egy petákok sem érek. Lefújnak. Kinevetnek. Elégetnek... Hej pedig én is voltam valaha szép asszonyok kocsisa.

Egy ur: Ne sirjon barátom. Vigasztalja az a tudat, hogy az utódai épp olyan csavargók, mint maga. Azokat sem lehet egy könnyen kézrekeríteni.

A tizes: Pedig tanulhatnának az apjuk sorsán. Valamikor ők is így járnak. Nem miudig papsajt!

Egy ur: Hát most menjen barátom. Soha könnyebb szívvel nem váltam meg magától.

A tizes: (Bögve.) Megyek a muzeumba... Isten áldja meg.

Egy ur: Nyugodjék békében. Az adóvégrehajtók kegyeletem lebegjen a sirja fölött. **P . . e.**

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziaszer, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésalkalmatosságként közzévettem, csúszl és meghüléséknél.
Intés. Silányabb utáztatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel jövevényekkel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten.
Kíhltér F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók. **Rudolstadt.**

Táncziskola-megnyitás.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség szívés tudomására hozni, hogy **flyó évi márczius hó 17-én kedden**, a „TROMBITA”-szálló nagytermében egy 6 hétre terj-dő

sárthörű táncziskolát

nyitok.

Tánczórak növendékek számára: **kedden, szerdán, szombaton és vasárnap d. u. 5-7 óráig; felnöttek számára: este 8-10 óráig.**

Beiratások szíveségből elfogadtatnak a WITTIGSCHLAGER-féle könyvkereskedésben és ZSURZSUL & WUJITS urak divatárú üzletében, valamint márczius hó 5-étől kezdve alulirotnál, a „Trombita”-szállodában 8. ajtó szám alatt, naponta 1-3 óra közt.

Oktatás a legújabb tánczokban.	Kívánatra magán- oktatás is nyújtatik.	Tandij kezdőknek 16 K., ismétlőknek 10 K.
--------------------------------	---	---

Kiváló tisztelettel

LOUIS ÁRPÁD,

okleveles tánc- és illemtanár a temesvári es. és kir. gyalogsági hadapródiskolában.

Kivonat: A m. kir. Belügyminiszter úr Ó Exzellenstijának 1896. évi szeptember hó 15-én 50.743. sz. rendelete III. szakaszának a) pontja szerint idegeneknek a rendes tánczitanítás alatt szigorúan tiltva van a táncziskolába való belépés. *—3

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi angol Balzsamja

Égészégügyi hatóságilag megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése kereskedelmi törvényileg bejegyzett mintavédelem alatt áll.

Ezen Balzsam belsőleg és külsőleg gyógyít. És pedig: 1.) Mint eddig elérhetetlen hatású gyógyszer a tüdő és a mell minden betegségénél; enyhíti a hurutot, és megszünteti a kivetést, csillapítja a fájdalmat okozó köhögést és meggyógyítja még a régebbi keletű iflyajta bajokat is. 2.) Hatá a kitűnő torokgyulladásnál, rekedtségnél és minden torokbetegségnél stb. 3.) Minden lázat alaposan elhajt. 4.) Meglepő gyorsan gyógyít gyomorgörcsöket, köhögést és gyomorszakadást. 5.) Enyhehatású hashajtó és vértisztító szer, tisztítja a veséket, megszünteti a hypochondriát és melancholiát, erősíti az étvágyat és az emésztést. 6.) Kitűnően szolgál fogfájásnál, od as fogak, szájróhadás és minden fog- és szájbetegségnél, megszünteti a felbőgést, a száj és gyomorból eredő rossz szagot. 7.) Külsőleg használva mint esodálatos gyógyszer szolgál minden sebnél, hőpörésnél, szemölcsök, égési sebek, elfagyott tagok, ruh. var és kiütésekénél, megszünteti a főfájást, zúgást, szakadást, közszyényt, fültájást stb. **Ügyeljünk mindenkor szorgosan a zöld apácza-védjegyre, a mint az itt ábrázolva van.** Hamisításoktól legjobban óvakodhatunk, ha egyenesen a gyárból hozatunk eredeti, behajlított kartonba helyezett 12 kis vagy 6 duplaüveget 4 koronáért, Bosznia és Hercegovinába 4 korona 60 filléért bérmentesen szállítva Ausztria Magyarország bármely postállomására. Kevesebb mennyiség nem küldetik. A küldés csak az összeg előre utalványozása vagy részletetés teljesítése esetén eszközölhetik.

Miért szenved ön? mikor biztos gyógyulásra nyújt kilátást ezen szer bármely sebnél, legyen az bármily régi s csaknem mindig elkerülhetők a fájdalmas és veszedelmes műtétek söt amputációk is, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi százlevelű rózsza (centifolia) kenőcsét

használjuk, mely rendkívül szivőerővel bír, s a seb- k gyógyításában és a fájdalom csillapításában eddig utóérhetetlenül. 11. A valódi százlevelű rózsza (centifolia) kenőcs használható: gyermekágyasoknál joenteknél, fellegyulladásnál, a tejfolyás elrekedésénél, mellkeményedésnél, orbáncznál, mindennemű régi bajoknál, felrepedezett lábak és lábcsárazaknál, sebeknél, sófolyásnál, dagadt lábknál söt esontszáznál is; fűtött-, szűrt-, lőtt-, vágott- és zúzott sebeknél; idegen testek, mint üveg- és faszilánkok, homok és sőrét, lőske stb. kiszívás által való eltávolítására; mindenféle dagadt, ki-néves, karbunkulus, újranövés, söt ráknál is; ujjkukcz, körömdaganat, tályog, feltört ábak, mindennemű égési sebek, elfagyott tagok, betegkéntől fekvéstől keletkező sebek, nyakdaganatok, vérdaganatok, fűldaganatok, és gyermekek azott sebei stb. Stb. Szétválás csak az összeg előutalványozása után történik. 2 tégely ára portálva, szállítólévével és csomagolással együtt 3 korona 50 fillér. **Köszönőiratok eredeti példányokban nagy számban állanak közbet-kintésre.** Óva intem az érdeklődőket hatástalan hamisítványok megvételétől és kérem szigorúan ügyelni arra, hogy minden tégelyen a „Schutzengel-Apotheke des Thierry (Adolf) in Pregrada” bei Rohitsch-Sauerbrunn czégnél kell lenni.

Ezen két, gyógyhatásában felülmúlhatatlan szer nincs soha a ávetve megromlásnak, söt ellenkezőleg, minél régebbi, annál értékesebb, és hatá-sosabb; nem szenvednek sem a hidegség sem a forróság behatása alatt, emellegva bármily évszakban szétválhatók. Ezen két szer majdnem mindig, javulás és segélyt eredményez, legalább is az orvos segítségének igénybevételeig. Természetesen mellőzni kell mindig más, hamisított szernek, vagy iflyajta rokszor ajánlott érték- és hatáserőnküli ügyvezetési pótszernek használatát, — melyekért csak ezáltalannal, dobjuk ki a pénzt, — hanem maradjunk meg mindig ezen két, régóta bevált, ocsó és megbízható szer használatánál, melyeknek mint teljesen ártalmatlan, világszerte ismeretes szerceknél, minden család-nál bármely eshetőségek előfordulásánál készenlétben kellene lenniük. A hol-jegygyel ellát a, onné legzérszerűbb direkt rendelni a következő czímzésre:

An Apotheker Thierry (Adolf) Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Központi raktár Budapest Török J. gyógyszerárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerárban és Bécsben Brady C. gyógyszerárban.

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula.

PANOSOVAI
látképes levelezőlapok
(legújabb felvételek)
igen szép egy- és többszínű fotoflograffai kivitelben kaphatók
Wittigschlager C.
könyvkereskedésében, Pancsován.

Van szerencsénk ezennel közölni, hogy
* * * **Aninai rúdcsunk** * * *
és
Resiczai lemezeink * * *
a hatóságilag bejegyzett
Korona farkas védjeggyel
vannak, ellátva, mit figyelembe venni kérünk.
Szabadalmazott osztrák-magyar állam vasút társaság, magyar bányai, hutái és uradalmainak igazgatósa.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

szokvány minőségben és európai nemes gyökere és sima vesszők mélyen leszállított árákon. Oltványok ezre 90-100 irt.

Mindenk a legkiválóbb bor- és esemegetyűkből fajtászat, teljes jótalással. Ha a szállítvány a megrendelésnek meg nem felel, úgy az oda- és visszaszállítási költség, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszafizetem. Így mindenki ebben a szükségletét én is költségemen házához szállítva tekintheti meg.

ÉLŐKERITÉS.

Gleditschia esemeték és magvak.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő süvénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül esze-kély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy hogy a bekerített részek **ellátott ültetési és kizselési utasítás mel'ökeltetik.** Bővebb tájékozás végett szíves fényvívómatu díjazás árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki ezimék egy levelezőlapon tudatja, mely ninesen az a ház vagy család, a hol annak tartalmát hasznára ne fordítanak, városban, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdeklében áll, kik rendelni semmily nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Diócsemeték. Kétféves, óriási jövedelmét biztosító voltánál fogva, ennek tenyészése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Czím: „Erneléki Első Szőlőoltvány-Telep,”
Nagykúnya u. p. Székelyhid. 20-11

Nyom. Wittigschlager C.-nál Pancsován.